

براعم علوم – لتطوير التفكير العلمي, ج,م
براعم علوم (ניצני מדע) ע"ר – לפיתוח חשיבה מדעית

שם התכנית- מנהיגים סביב הישוב

מספר תכנית - 2412

רקע על העמותה: העמותה הוקמה באזור המשולש בשנת 2014 על ידי צוות מוביל של נשים במטרה לבנות:
- מסגרת הפועלת להעצמת קבוצות נוער לפעול למען שינוי בדפוסי והרגלי התנהגות בתוך הקהילה המקומית בתחום סביבה ובריאות .
-מסגרת העשרה לתכני חינוך בלתי-פורמאלי בתחום המדע והטכנולוגיה לניצול שעות פנאי אחרי צהריים דרך התנסות מעשית וחוויתית.

מטרות התכנית

- פיתוח והעצמה של מנהיגות צעירה בקרב קבוצות נוער בחברה הערבית תוך כדי התנסות ומעורבות בפעילות חברתית וסביבתית.
- הכנת בני נוער ערבי לחיי אזרח אחראי, פעיל, מתנדב ומעורב בקהילה ובחברה.
- להעניק השראה והעמקה בלימודי סביבה בהקשר לערכי חברה וקהילה.
- לסייע בפיתוח חזון ויזמות אצל הנוער הצעיר ושיפור תרומתם לחוסן הקהילתי.
- לקדם תרבות של שיתופי פעולה, שותפות, ושיתוף ידע.

רציונל :

- קיימים צורך רב אצל הדור החדש לפעול למען הגברת הזהות המקומית שלו ותחושת השייכות לעיר/כפר ולמרחב הציבורי.
- כחלק מתהליך חיזוק הזהות המקומית קיים צורך בהכרת האתגרים והבעיות של המקום – בעיות ואתגרים בתחום הסביבה כמו השלכת פסולת/ זיהום / משברי אדמות, וכדומה.

יעדי התוכנית :

גיל צעיר השואף לשינוי, בעל אחריות שמוכן לחולל שינוי משמעותי בנושא איכות הסביבה

קהל יעד- בני נוער צעיר מכיתה ז' עד כיתה י"ב

جمعية براعم علوم لتطوير التفكير العلمي – ام الفحم – الشارع الرئيسي, هاتف 046112090,

Bra3m-osra@hotmail.com

براعم علوم – لتطوير التفكير العلمي, ج,م براعم علوم (ניצני מדע) ע"ר – לפיתוח חשיבה מדעית

התוכנית מובנית לפי שכבת גיל שבה מאוד חשוב לנו להתאים את התוכן לפי הגיל ולפי קבוצת המשתתפים וכמובן
זה מאוד בולט בבחירת הפרויקט או היוזמה שהקבוצה אמורה לבצע במהלך התוכנית

תחום תוכן:

התוכנית עונה על 3 תחומי תוכן כלהלן:

פנאי ותרבות: התוכנית מזמינה אווירה ייחודית שבה המשתתפים מרגישים שייכות ונוחות אשר מעסיק אותם
בשעות לא שגרתיות

קהילה: התוכנית מפנימה ערכי התנדבות ותרומה לקהילה דרך יוזמות בתוך העיר או הכפר, אשר גם מזמין הרבה
אנשים מסביב להיות שותף ולהיות חלק מיוזמות אלה.

העצמת מנהיגות נוער: זה מתבטא לאורך התוכנית, מערכים שנרכשים בתוכנית כמו ערכי אחריות, שיתוף מידע
ואחר גם כאשר המשתתף מתבקש לעמוד ולהציג בפני אנשים ובפני בני נוער בגילו את מה שנלמד בתוכנית מתוך
אמונה שהוא שליח ויש לו מה לתת

סילבוס התוכנית:

התוכנית מובנית מ 60 שעות, אשר מחולקים לשני שלבים עיקריים

שלב א: שלב אשר המטרה שלו להעניק יותר ידע וחשיפה לנושאי סביבה בעולם, להעניק יותר תחושת
שייכות למקום שחיים בו, לרכוש כלים בסיסיים שמטרתם להכין את המשתתף לקראת השלב השני שבו
יותר דגש על יוזמות ותכנון פרויקטים.

לשלב זה מוקצה 30 שעות אשר מחולקים ל 18 עד 20 מפגשים/ לפעמים יש מפגשים שצריכים יותר
משעה וחצי שבה המשתתף מועסק בבניית דגמים סביבתיים.

--

נושאים עיקריים בשלב א:

מפגש	נושאים מרכזיים
1	פתיחה, היכרות, סדנת גיבוש, תאום ציפיות
2	על הקשר של האדם עם הסביבה והתפתחות הקשר בינם. אני והסביבה- מה אני נותן לסביבה ומה היא נותנת לי?
3	התחלת המשברים הסביבתיים מה תרומתם של בני אדם להגברת משברים אלה? אלו משברים מודעים בעולם

براعم علوم – لتطوير التفكير العلمي, ج,م
 براعم علوم (ניצני מדע) ע"ר – לפיתוח חשיבה מדעית

4	התחממות כדור הארץ- סיבות ותוצאות והסתכלות על ההווה והעתיד הלא רחוק -סדנה על אחריות קהילתית וסביבתית- "כשאני לעצמי מה אני?".
5	על מגוון ביולוגי בטבע/ איך המשבר הסביבתי משפיע? שונות לא רק בטבע גם בחברה- סדנה בנושא קבלת השונה והאחר
7+ 6	משבר האדמות והאזורים הפתוחים איך זה מתבטא במקום שאני חי בו? בניית מודלים
9+ 8	משבר המים תכונות מים/ זיהום מים/ סוגי מים בטבע טיהור מים/ המשתתפים מתנסים בדרכים שונים לטיהור מים ניצול חכם למים
11+ 10	הפקת חשמל והשפעתה על הטבע והסביבה למידת דרכים חדשים להפקת אנרגיה ירוקה "אנרגיה מתחדשת ופתרונות בבית"- מפגש חוויתי המלא התנסות מעשית מעולם המדע והטכנולוגיה- התלמידים מייצרים חשמל מאנרגיה חלופית (רוח, סולארית, תנועה...ועוד) שעה שנייה- איך משנים דפוסי והרגלי חיים לטובתנו ולטובת הדורות הבאים? (על אחריות חברתית)
12	משימה : איך אני יכול לשנות? להתחיל מהבית/ האם אוכל להשפיע על המשפחה שלי?
13	תרבות הצריכה וטביעת רגל אקולוגית ביחד מחשבים את טביעת הרגל שלנו-כמה אנחנו צורכים? - איך אני עושה את הבחירות שלי בחיים? מה עוזר לי לבחור? איזה דמות משפיעה על הבחירות שלי? איך אני מגדיר צורך אצלי?
14-15	איך פסולת יכולה להוות מפגע סביבתי ונטל כלכלי ואיך ניתן דרך טיפול נכון להפוך אותה למשאב כלכלי? איך מטפלים בפסולת- שיטות ופרקטיקה. סדנת מחזור פסולת- איך מפסולת אפשר לייצר מוצרים שימושיים עבורנו?- התלמידים מייצרים מגוון מוצרים.

براعم علوم – لتطوير التفكير العلمي, ج,م
براعم علوم (ניצני מדע) ע"ר – לפיתוח חשיבה מדעית

בסדנת מחזור התלמידים יעברו סדנת בחירת חפץ מסל פסולת מעורב שהוכן עבורם ויחשבו איך ימחזרו אותו? לאחר הסדנה המשתתפים ישתפו את האחרים לגבי הבחירה שלהם? מה הם מרגישים? ומה זה מזכיר להם מהחיים האישיים שלהם?	
חקלאות וחשיבותה בחיינו סוגי חול / הכנת דושן טבעי "נחלת הכלל העירונית- מרחבים ציבוריים"- על גינון קהילתי כפרקטיקה לניהול מרחבים ציבוריים חקלאות כפתרון לחלק מהמשברים	16-18
הכנה לקראת הצגה שתתקיים על ידי המשתתפים בנוכחות ההורים והחברים ותלמידי בית הספר בתיאום עם מחלקת הנוער	20- 19

שלב ב- מטרת שלב זה היא לחדד תכונות של להיות מנהיג/ תורם לקהילה/ אחראי/ מתנדב

לשלב זה גם מוקצה כ 30 שעות/ אשר מחולקים ל 15 עד 20 מפגשים זה תלוי באופן חד משמעי בקבוצת המשתתפים והיכולות שלהם.

ביצוע יוזמה 1	1
הערכה ליוזמה שהתקיימה/ לקחים/ תוצאות/ מה ניתן לשפר? ביקורת בונה	2
שיטות חקלאיות מסורתיות	3
שיטות חקלאיות תעשיות	4
סדנת אני המנהיג/ תכונות מנהיג/ חשיבות תכנון/ עבודה בקבוצה/ הכנה ליוזמה 1 (חקלאות אקולוגית בשכונה שלי)	5
מאכלים מהונדסים גנטית	6
קשר בין תזונה לבריאות הגוף	7
שכונה ירוקה/ אלמנטים בסיסיים : תכנון חשמל/ מים / תחבורה/ בניין ירוק טיפול בפסולת	8
תכנון מודל לשכונה ירוקה	9
בניית מודל לשכונה ירוקה	10
כלכלת הסביבה	11
דת וסביבה / ערכים	12
תכנון לפרויקט קבוצתי יוזמה 2/ מחשבות/ רעיונות/ תכנון	13
יוזמה 2/ התקשרות עם גופים תומכים	14
יוזמה 2/ הכנה לקראת הביצוע	15
יוזמה 2/ הכנה לקראת הביצוע	16

براعم علوم – لتطوير التفكير العلمي, ج,م
براعم علوم (ניצני מדע) ע"ר – לפיתוח חשיבה מדעית

17	ביצוע היוזמה
18	הכנת סרט לתפוצה לציבור
19	הכנת סרט קבוצתי
20	סיום/ הערכה/ תיאום ציפיות בין ההתחלה לעכשיו

סדר הנושאים נתון לשינוי לפי קצב הקבוצה/ כל הזכויות שמורות לעמותת בראעם علوم

כ"א : פיתוח ראשוני לתוכנית – אברהים זועבי – יועץ סביבתי

רכזת ומפתחת התוכנית: אסמאא מחאגנה – בעלת תואר ראשון במדעי סביבה ובריאות הציבור שעברה תהליך למידה ארוך טווח בתחום הסביבה

מדריכות מתחום המדע בעלות b.e.d או דיפלומה שעברו גם הכשרה בתחום הסביבה/ ועוברים השתלמות בעמותה דרך התנסות אישית על ידי רכזת התוכנית ותוך תצפיות גם מקבוצות קיימות

מידת יכולת הפעלה: ניתן לעבוד עם 3 רשויות באותה שנה/ ולהכיל כ 180 משתתפים

יודגש שהתוכנית מובנית לטווח ארוך/ תוכנית שנתית / הלימוד הוא אחרי צהריים בכפוף לרשות

המלצות על התוכנית:

התוכנית בוצעה באום אל פחם למשך שנתיים תחת חסות תוכנית אתגרים ובוצעה קודם בבתי ספר

המלצה מבית ספר תיכון חדיגה באום אל פחם: מצורפת המלצה

המלצה מבית ספר חטיבת ביניים ואד אל נסור: מצורפת המלצה